

Kitaabka Daanyeel - Lambarka Saddex iyo Labaatan

Ragga Quudhsada leh

Jeff Pippenger

2023-12-18

Walaal White waxay tilmaantay in marka dhismayaasha waaweyn ee Magaalada New York la dumin doono, Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, aayadaha kow ilaa saddex, la oofin doono.

Markaas dabadeed waxaan arkay malaa'ig kale oo samada ka soo degaysa, iyadoo leh amar weyn; dhulkuna wuxuu ka iftiimay ammaanteedii. Oo si xoog leh ayay cod weyn ugu dhawaaqday, iyadoo leh, Baabuloon tii weynayd way dhacday, way dhacday, oo waxay noqotay hoyga jinniyada, iyo meel lagu hayo ruux kasta oo wasakh ah, iyo qafis shimbir kasta oo nijaas ah oo karaahiyo leh. Waayo, quruumaha oo dhammu waxay ka cabbeen khamriga cadhada sinadeeda, oo boqorradii dhulkuna way la sinaysteen, oo baayacmushtariyadii dhulkuna waxay ku hodmeen badnaanta raaxadeeda. Muujintii 18:1–3.

Markii la gaaray Sebtembar 11, 2001, “boqorradii” dhulku waxay mar hore sinaysi la galeen kaniisadda Roomaanka. Dagaalkii Labaad ee Adduunka ka dib, Madaxweyne Harry S. Truman ayaa, markii ugu horraysay, sannadkii 1951, safiir u magacaabay Vatican-ka. Isku daygiisii uu ku dhisayay xidhiidh siyaasadeed oo uu la yeesho baabbanimada waxaa si cad u diiday Kongareeska Maraykanka, hase yeeshee sidaas may noqon markii tobannaan sano ka dib Madaxweyne Ronald Reagan, sannadkii 1984, uu safiir u magacaabay Vatican-ka. Markii la gaaray 2001, quruumaha oo dhami waxay sinaysi la galeen Vatican-ka iyagoo xidhiidh diblomaasiyadeed la sameeyey dhilladii Turos.

Markii la gaadhay Sebtembar 11, 2001, “quruumaha” oo dhan waxay cabbeen khamriga cadhada sinooyinkeeda. Khamriga Baabuloon wuxuu u taagan yahay dhammaan noocyada kala duwan ee beenta ah ee ay baadarinimadu soo bandhigto, hase yeeshee nooca gaarka ah ee khamriga ee lagu aqoonsaday aayadahan waa khamriga cadhada sinooyinkeeda. Cadhada baadarinimadu waa cadaadiskeeda ay ku hayso kuwa ay ku khilaafsan tahay. Cadaadiskeeda waxay ku fulisaa iyadoo adeegsanaysa awoodda dawladda si ay ugu qabato hawladeeda wasakhda ah. Khamriga cadhadeedu waa dhaladeeda gaarka ah ee qaladka, taas oo ka dhigan ficilka ah in dawladda loo adeegsado kuwa ay u aragto bidcooleyaal.

Muddadii ka bilaabmaysay Ogosto 11, 1840 ilaa Oktoobar 22, 1844, Adventisamkii Millerite, oo laga soo yeedhay Qarniyadii Mugdiga, oo laga soocay kaniisadihii Protestant-ka ee markaas noqday gabdhihii Rooma, ayaa markaas noqday geeskii runta ahaa ee Protestant-ka ee saarnaa bahalkii dhulka ee markaas soo baxay. Butros wuxuu qeexayaa astaamaha dadkaas Ilaah ee dhawaan la doortay iyagoo qaran ah.

Laakiin idinku waxaad tihiin farcan la doortay, wadaaddanimo boqornimo leh, quruun quduus ah, dad Ilaah si gaar ah u leeyahay; si aad u muujisaan ammaanta kan idiinka yeedhay

gudcurka oo idiin geliyey iftiinkiisa yaabka leh; kuwaas oo waagii hore aan dad ahayn, laakiinse haatan ah dadka Ilaah; kuwaas oo aan naxariis helin, laakiinse haatan naxariis helay. 1 Butros 2:9, 10.

Markii la gaadhay Sebtembar 11, 2001, kaniisadda Seventh-day Adventist waxay mar horeba, marar badanna, adeegsatay qaab-dhismeedka siyaasadeed ee dawladda Maraykanka si ay u weerarto kuwii ay u aragtay inay yihiin bidcooleyaal. Si aad uga horreysay 2001, Adventist-yadu mar horeba way ka cabbeen khamriga gaarka ah ee Baabuloon oo astaan u ah adeegsiga awoodda dawladda si loo weeraro kuwa ay u aragtay inay yihiin bidcooleyaal.

Efrayim waa astaan u ah fallaagadii Yeroboocaam iyo boqortooyadii woqooyi ee Israa'iil, Ishacyaahna wuxuu billaabaya cutubka siddeed iyo labaatanaad isagoo kaniisadda Adventist-ka ee maalinta toddobaad ugu yeeraya sakhraamiintii Efrayim.

Waxaa iska leh hoog taajka kibirka, kaas oo ay leeyihiin kuwa sakhraansan ee reer Efrayim, kuwaas oo quruxdoodii ammaanta lahayd ay tahay ubax engegay, oo saaran madaxa dooxooyinka barwaaqada leh ee kuwa khamrigu ka adkaaday! Bal eega, Rabbigu wuxuu haystaa mid xoog badan oo itaal weyn, kaas oo sida duufaan roobdhagaxyaale ah iyo dabayl wax baabbi'isa, sida daad biyo xoog leh oo qarqariya, gacanta ku tuuri doona dhulka. Taajka kibirka, oo ah kuwa sakhraansan ee reer Efrayim, cagaha ayaa lagu tuman doonaa; oo quruxda ammaanta leh ee saaran madaxa dooxada barwaaqada leh waxay ahaan doontaa ubax engegay, iyo sida midhaha hore ee xagaaga ka hor baxa; taas oo kii arkaa markuu arko, intay weli gacantiisa ku jirto uu liqo. Maalintaas Rabbiga ciidammadu wuxuu inta dadkiisa ka hadhay u ahaan doonaa taaj ammaan leh iyo madax-saabka quruxda, oo wuxuu u ahaan doonaa ruux garsoor kii xukunka fadhiya, iyo xoog kuwa dagaalka ku celiya iridda. Laakiinse kuwaasna waxay ku ambadeen khamri, oo cabbidda kulul ayay jidka kaga leexdeen; wadaadka iyo nebigu waxay ku ambadeen cabbidda kulul, khamrigaa liqay, cabbidda kulul ayay jidka kaga leexdeen; waxay ku qaldamaan aragti, oo waxay ku turunturoodaan garsoor. Waayo, miisaska oo dhammu waxaa ka buuxa matag iyo wasakh, si aan meel nadiif ahi u jirin. Ishacyaah 28:1-8.

Hooggii saddexaad wuxuu yimid Sebtembar 11, 2001, wuxuuna ku yimid “taajka,” oo matalaya hoggaanka “sakhraamiinta reer Efrayim.” Kuma uu weerarin xarunta dhexe ee kaniisadda ee Maryland diyaarad shidaal ka buuxo saaran yahay, laakiin wuxuu calaamadeeyey awooddarradooda ay ku garan waayeen in imaanshaha Islaamka ee hoogga saddexaad uu ahaa bilowgii farriinta roobka dambe ee malaa'igta saddexaad. Bilowgii isla farriinta iyo shaqada ay ku andacoodaan in loo kiciyey inay ku dhawaaqaan. Waxaa lagu aqoonsaday inaanay ahayn oo keliya taajka, oo matalaya hoggaanka, laakiin sidoo kale inay yihiin “taajkii kibirka,” taas oo sidaas ku aqoonsanaysa mid ka mid ah labada nooc ee caabudayaal ah oo laga soo saaray lagana soo saarayo doodka ku jirta Xabaquuq cutubka labaad. Sebtembar 11, 2001, waardiyayaashii Xabaquuq waxay istaageen goobahoodii dagaalka ee iridda.

Albaabbada Yerusaaalem waa meeshii is-dhexgalka dadka Yerusaaalem lagu fulin jiray. Dagaalka ka socda albaabbada wuxuu matalayaa “dooddii” cutubkii hore ee Ishacyaah oo bilaabatay maalintii dabaysha bari (maalintii Islaamka). Labada qaybood ee kuwa Habakkuuk ku caabuda ee

ku xusan tuducan waxaa lagu metelayaa laba taaj. Kuwa sakhraansan ee Efrayim, kuwaas oo wakhtigaas hore u adeegsaday awoodda dawladda si ay ugu guulaystaan doodahooda ka dhanka ah kuwii ay u aqoonsadeen bidcayaal, waxaa la barbar dhigaa taajka Rabbiga ciidammada. Marka Masiixa lagu matalo Rabbiga ciidammada, waxay astaan u tahay shuulkiisa ahaan hoggaamiyaha ciidankiisa. Dagaalka albaabka ka socda waa dirirta uu matalayo muranka ku saabsan fiqiga runta ah iyo kan beenta ah.

Ma aha keliya hoggaanka Shirweynaha Guud ee lagu matalay sakhraamiinta Efrayim, laakiin wadaaddada (adeegga xoolo-dhaqatonimada), iyo nebiyaduba (fiqiga-yaqaannada iyo barayaasha) iyguna jidka way ka leexdeen khamri xoog leh aawadiis. Sida Ishacyaah ku leeyahay aayadaha bilowga ah ee waxsii sheegistiisa, waa kaniisadda oo dhan.

Waa waxyigii Ishacyaah ina Aamoos, oo uu ku arkay wax ku saabsan Yahuudah iyo Yerusaaalem, wakhtigii Cusyaah, Yootaam, Axaas, iyo Xisqiyaah, boqorradii Yahuudah. Samooyinkow, maqla, dhulkowna dhegayso; waayo, Rabbigu waa hadlay, Waxaan korsaday oo barbaariyey carruur, laakiinse way igu caasiyoobeen. Dibigu waa yaqaan kii leh, dameerkuna wuxuu yaqaan meeltii uu sayidkiisu quudka uga dhigi jiray; laakiinse reer binu Israa'iil ma yaqaaniin, dadkayguna ma fiirsadaan. Hoog quruun dembi leh, dad xumaan culays ku sida, farcan kuwa shar sameeya ah, carruur wax kharribaysa ah; Rabbigii way ka tageen, Kan Quduuska ah ee reer binu Israa'iil way ka cadhaysiiyeen, wayna dib ugu noqdeen. Bal maxaa laydiinku sii dhufanayaa? idinku in ka badan ayaad sii caasiyaysaan; madaxa oo dhammu waa bukaa, qalbigana oo dhammu waa tabar daran yahay. Ishacyaah 1:1–5.

Quruunta dembiga leh way bukootay, oo waxay ka gudubtay xilligii wax daawo ah loo heli karay oo beddeli lahaa qalbigeeda iyo maankeedaba. Ishacyaah wuxuu caddeynayaa in kuwa sakhraansan ay ka leexdeen jidka, jidkaasna Yeremyaah wuxuu ku tilmaamayaa “waddooyinkii hore.” Sebtembar 11, 2001, roobkii dambe ayaa bilaabmay inuu da'oo, Yeremyaahna wuxuu caddeynayaa in marka aynu ku soconno waddooyinkii hore, kuwaas oo ah “jidka” ay kuwa sakhraansan ka maqan yihiin, aynu helno nasashada roobka dambe.

Rabbigu wuxuu leeyahay, Istaaga jidadka, oo eega, oo weyddiista waddooyinkii hore, meeshuu jidka wanaagsani yahay, oo ku socda; oo waxaad naftiinna u heli doontaan nasasho. Laakiinse waxay yidhaahdeen, Kuma soconayno. Oo weliba waardiyayaal baan idin dul dhigay, anigoo leh, Dhawaaqa buunka maqla. Laakiinse waxay yidhaahdeen, Ma dhegaysanayno. Haddaba maqla, quruumahoy, oo ogaada, ururkow, waxa iyaga ku dhex jira. Maqal, dhulkow: bal eega, dadkan waxaan ku soo dejin doonaa masiibo, taasoo ah midhaha fikirradooda, maxaa yeelay, erayadaydii ma ay dhegaysan, sharcigaygiina way diideen. Yeremyaah 6:16–19.

Khamriyaashii Efrayim waxay jidka ka baxeen 11-kii Sebtembar, 2001, oo waxay u jeesteen “gadaal dib,” sannadkii 1863, markay bilaabeen habraacii ay ku diidayeen “jidadkii hore.” Waa “jidadkii hore” dhexdiisa meesha nasashada iyo qaboojinta roobka dambe laga helo, roobkaasuna wuxuu bilaabmay isla wakhtigii “Waxaa hoog ah” lagu dhawaaqay iyaga dushooda. “Waxaa hoog ah” ee saddexaad ee Islaamku lama garan karin taajkii kibirka Efrayim, waayo waxay si tartiib-tartiib ah u diideen runihii aasaaska ahaa ee lagu garto doorka Islaamka ee wax sii

sheegidda. Yeremyaah wuxuu tilmaamayaa in wakhtigaas Rabbigu kiciyey waardiyayaal, kuwaas oo ah waardiyayaashii Xabaquuq, oo waxay ugu dhawaaqeen khamrileyaashii Efrayim, dagaalkii irdaha agtooda ka dhacay, in ay dhegaystaan codka buunka. “Waxaa hoog ah” ee saddexaad oo timid 11-kii Sebtembar, 2001, waxay ahayd Buunkii toddobaad.

Ishacyaah wuxuu tilmaamayaa in “ay jidkii ka leexdeen cabbitaan xoog leh aawadiis; waxyiga way ku qaldamaan, xukunkana way ku turunturoodaan. Waayo, miisaska oo dhammu waxaa ka buuxa mantag iyo wasakh, sidaas daraaddeed meel nadiif ahu ma jirto.” Miiska been-abuurka ah ee la soo bandhigay sannadkii 1863, kaas oo ka saaray “toddobada jeer,” una baahday warqad sharaxaad ah oo la socda, wuxuu matalaa been-abuurka labada miis ee quduuska ah ee Xabaquuq, laakiin “miisaska” been-abuurka ah ee sakhraamiintu adeegsadeen waxaa ka buuxa mantag, waxyigana way ku qaldamaan. Waardiyayaashii Xabaquuq iyo Yeremyaah waxaa loo sheegay in doodda habraaca dhexdeeda ay “waxyiga” ku qoraan “miisas,” laakiin miisaska been-abuurka ah ee sakhraanku waxay soo bandhigaan waxyi qaldan.

Meeshii aan riyo jirin, dadku way halaagsamaan; laakiin kii sharciga dhawra, isagu waa barakaysan yahay. Maahmaahyadii 29:18.

Sakhraamiintii reer Efrayim way diideen sharciga Ilaah, hase yeeshee macnaha guud ee “doodda,” ee dagaalka iridda, waa sharciga nebiyadeed ee Ilaah, sida uu u matalo habraaca lagu aasaasay dhaqdhaqaaqii malaa’igta kowaad iyo ta saddexaad. Markii dejinta Ishacyaah lagu caddeeyey siddeeddii aayadood ee ugu horraysay cutubka siddeed iyo labaatanaad, dabadeed wuxuu aqoonsanayaa habraaca ah roobka dambeba, wuxuuna si gaar ah u tilmaamayaa sakhraamiinta inay yihiin “nimanka wax quudhsada, oo taliya” “Yeruusaalem dhexdeeda.”

Bal yaa aqoon bari doonaa? Oo bal yaa waxbaridda fahamsiin doonaa? Kuwii caanaha laga gudhiyey oo naasahana laga kaxeeyey. Waayo, amar waa inuu amar ku dul ahaado, amar ku dul ahaado; sadar waa inuu sadar ku dul ahaado, sadar ku dul ahaado; halkan wax yar, oo halkaas wax yar. Waayo, bushimo turunturoonaya iyo af kale ayuu dadkan kula hadli doonaa. Kuwuu ku yidhi, Kanu waa nasashadii aad ku nasin kartaan kuwa daallan; oo kanuna waa qabowjaceylkii; laakiinse ma ay doonayn inay maqlaan. Laakiinse eraygii Rabbigu wuxuu iyaga u ahaa amar ku dul amar, amar ku dul amar; sadar ku dul sadar, sadar ku dul sadar; halkan wax yar, oo halkaas wax yar; inay tagaan, oo gadaal ugu dhacaan, oo jajabaan, oo dabin ugu dhacaan, oo la qabto. Haddaba erayga Rabbiga maqla, nimanyahow quudhsadayaal ah, oo xukuma dadkan Yeruusaalem jooga. Maxaa yeelay, waxaad tidhaahdeen, Axdibaannu la dhignay dhimashada, oo She’oolna heshiis baannu la galnay; markuu karbaashka daadadku dhex maro, nama soo gaadhi doono, waayo, beentu waxay noqotay magangalkayaga, oo khiyaanada ayaannu isku hoos qariday. Sidaa darteed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eega, Siyoon ayaan aasaas uga dhigayaa dhagax, dhagax la tijaabiyey, iyo dhagax geeska ah oo qaali ah, oo ah aasaas sugan; kii rumaystaa ma degdegi doono. Oo weliba xukunka waxaan ka dhigi doonaa xadhigga cabbirka, xaqnimadana miisaanka qotonta; oo roobdhagaxyaaluhu waxay xaaqi doonaan magangalkii beenta, biyuhuna waxay qarqin doonaan meesha lagu dhuunto. Oo axdigiinna dhimashada lala dhigtay waa la burin doonaa, heshiiskiinna She’oolna ma taagnaan doono; marka karbaashka daadadku dhex maro, markaas waa laydin tumi doonaa. Ishacyaah 28:9–18.

“Hooda” halkan waxaa lagu qeexay erayadan: “bal yaa aqoon bari doona? yaase uu waxbaridda fahansiin doonaa?” Erayga “yaa” wuxuu la hadlayaa ardayda suuragalka ah, laakiin mawduucu wuxuu ku saabsan yahay fahamka waxbaridda, taas oo ah aqoon. Marka kitaabka Daanyeel la furo, waxaa kordha aqoonta, taas oo ka dhigan korodhka fahamka runta Erayga Ilaah. Erayga “waxbarid” wuxuu ka dhigan yahay urur rumaysnaano, mabaadi’, bariddo, ama xeerar sameeya nidaam gaar ah oo fikir ama urur aqooneed. Si loo fahmo “waxbaridyada” Kitaabka Quduuska ah, waxaa lagama maarmaan ah hannaan kitaabaysan oo lagu dhiso ururka aqoonta.

Hab-raacu waxaa lagu gartaa in uu yahay: “amarku waa inuu ku dul ahaadaa amar, amar ku dul amar; sadar ku dul sadar, sadar ku dul sadar; halkan wax yar, halkaanna wax yar.” Hab-raacii lagu aqoonsaday Sebtembar 11, 2001 inuu yahay imaatinka “Waxaa hoog leh” ee saddexaad, wuxuu ku dhisan yahay in la isu geeyo xariiqda nebiyadeed ee “Waxaa hoog leh” ee kowaad iyo xariiqda nebiyadeed ee “Waxaa hoog leh” ee labaad, taas oo bixisa laba marag oo xariiqda “Waxaa hoog leh” ee saddexaad ah. Hab-raacaas ayaa ah imtixaanka “doodda” soo saara laba dabaqadood oo caabudayaal ah, waayo “eraygii Rabbigu wuxuu u ahaa amar ku dul amar, amar ku dul amar; sadar ku dul sadar, sadar ku dul sadar; halkan wax yar, halkaanna wax yar; si ay u tagaan, oo dib ugu dhacaan, oo loo jebiyo, oo dabin loogu qabto, oo loo qabsado.”

Shanta turunturrada ee nimanka quudhsada ee Yerusaaalem xukuma, waxay matalaan shanta bikradood ee nacasyada ah. Habraacu si cad waa imtixaan; waayo, kuwa sakhraansan ee Efrayim waxay diideen jidadkii hore ee Yeremyaah, wayna diideen inay dhegaystaan digniinta buunka ee waardiyaasha, waxayna soo saareen miisas been-abuur ah, oo ay axdi la galeen dhimashada; isla wakhtigaas oo kuwii xidhnaa taajkii Rabbiga ciidammada ee dagaalkii iridda ay samaynayeen axdi nololeed.

11-kii Sebtembar, 2001, roobkii dambe, oo ah nasashada iyo qaboojinta, ayaa bilaabay inuu da’o, waxaana bilaabatay shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun. Waxay billowday dood ku saabsan hab-raaca sakhraamiinta Efrayim, iyo hab-raaca uu matalayey rasuulkii Eliyaah. “Kuwa badan” waxay la dhici doonaan sakhraamiinta, laakiin kuwa yar ee la dooran doono waa kuwa Rabbiga suga.

Waayo, Rabbigu wuxuu igula hadlay gacan xoog leh, oo wuxuu i baray inaan ku socon jidka dadkan, isagoo leh, Ha odhanina, Isbahaysi, kuwaas oo dhan oo dadkani ku yidhaahdaan, Isbahaysi; hana ka cabsanina cabsidooda, hana baqina. Rabbiga ciidammada qudhiisa quduus ka dhigta; isagaana ha idiin ahaado cabsi, isagaana ha idiin ahaado baqdin. Oo isagu wuxuu ahaan doonaa meel quduus ah; laakiin labada reer binu Israa’iil wuxuu u ahaan doonaa dhagax lagu turunturoodo iyo dhagax weyn oo lagu kufsado, iyo dabin iyo qoolley degganayaasha Yerusaaalem. Oo qaar badan oo iyaga ka mid ah ayaa turunturoon doona, oo dhici doona, oo jabi doona, oo dabin lagu qaban doona, oo la qabsan doona. Markhaatifurka xidh, sharcigana ku shaabadee xertayda dhexdooda. Oo anna waxaan sugi doonaa Rabbiga wejigiisa ka qariya reer Yacquub, oo isagaan sugayaa. Ishacyaah 8:8–17.

Shaki la’aan Ishacyaah wuxuu waafaqayaa erayadiisii hore; sidaas darteed, kuwa badan ee ku dhaca cutubka siddeed iyo labaatanaad, waa isla kuwii ku dhacay cutubka siddeedaad. Cutubka siddeedaad waxaan ku aragnaa in dhicitaankoodu ka dhacayo wakhtiga shaabadaynta, kaas oo

bilaabmay Sebtembar 11, 2001. Digniinta cutubka siddeedaad waa inaan lagu socon “jidka” dadkan, waayo iyagu waa kuwii diiday inay ku socdaan jidkii Yeremyaah ee waddooyinkii hore, halkaas oo farriinta roobka dambe ku taallo. Kuwii ku dhaca cutubka siddeedaad waa kuwii isku halleeya isbahaysiga, kaas oo matalaya khamriga gaarka ah ee Baabuloon, oo matalaya isbahaysi u dhexeeya kaniisad iyo dawlad, ujeeddadiisuna tahay inay ka soo horjeestaan kuwa loo arko bidcooleyaal. Waxa iyaga ku turunturoodsiinaya cutubka siddeedaad waa dhagaxa turunturoodka, kaas oo matalaya diidmadii ugu horraysay ee runta aasaasiga ah sannadkii 1863, taas oo ah “toddobada goor” ee Laawiyiintii labataan iyo lixaad, kuwaas oo “dhisayaashu” diideen sannadkii 1863. Diidmadaas dhexdeeda waxay dib ugu noqdeen hab-raacii Protestant-ka riddada ah si ay u diidaan farriintii malaa’igtu u keeneen William Miller.

Cutubka siddeed iyo labaatanaad, diidmada dhagaxa waxay dhalisaa xukunka karbaashka fatahaya, kaas oo ah astaanta kitaabiga ah ee calaamadda bahalka oo ka bilaabata sharciga Axadda ee Maraykanka, dabadeedna ku fataha dunida oo dhan. Marka la gaadho sharciga Axadda, axdigii kiniisadda Adventist-ku la gashay “dhimasho” iyo “qabriga” waa la tirtiri doonaa. Marka la tirtirayo axdigii sakhraamiinta Efrayim la galeen dhimashada, “magangalkoodii beenta” waa laga qaadi doonaa. “Magangalka beenta” waxa rasuul Bawlos ku tilmaamay beenta keenta marin-habaabinta xooggan, marin-habaabintaas xooggan ee lagu shubo ragga quudhsiga leh ee Yerusaaalem ka taliyaana waa jawaab ka dhalata nacaybkooda ay runta u qabaan.

Isagaas imaatinkiisu yahay sida shuqulka Shayddaanka, isagoo wata xoog kasta iyo calaamooyin iyo yaabab been ah, iyo khiyaano kasta oo xaqdarrada ah oo ku dhex jirta kuwa halligaya; maxaa yeelay ma ay aqbalin jacaylka runta si ay u badbaadaan. Oo sababtan aawadeed Ilaah wuxuu u soo diri doonaa dhalanteed xoog leh, si ay been u rumaystaan; in kulligood la xukumo kuwa aan rumaysan runta, laakiin ku farxay xaqdarrada. Laakiin waxa nagu waajib ah inaannu had iyo goor Ilaah idiinku mahadnaqno, walaalayaalow, kuwii Rabbigu jeclaa, maxaa yeelay Ilaah tan iyo bilowgii wuxuu idiin doortay badbaado xagga quduus-ka-dhigista Ruuxa iyo rumaysadka runta; taas oo uu idiinku yeedhay injiilkayaga, si aad u heshaan ammaanta Rabbigeenna Ciise Masiix. Sidaas daraaddeed, walaalayaalow, adkaada oo xajista dhaqammadii laydin baray, ha ahaadeen hadal ama warqaddayada. 2 Tesaloniika 2:9–15.

“Magangalka beenta,” oo dhalisay “khiyaanada xoogga leh,” ugu dambayntii waxay keentaa ciqaabta sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Rasuul Bawlos wuxuu aqoonsanayaa kooxda aan runta jeclayn, iyo koox runta quduus looga dhigay, sidaas awgeedna wuxuu tixraacayaa labada kooxood ee ku jira doolda Xabaquuq cutubka labaad. Cutubka sagaal iyo labaatanaad, Ishacyaah wuxuu ku bilaabaa isagoo laba jibbaaraya erayga Ariel, kaas oo ah magac kale oo Yerusaaalem loo yaqaan.

Hoog baa ku dhacday Ariel, Ariel, magaaladii Daa'uud deggenaa! Sannad sannad ku dara; ha la qalo allabaryada. Ishacyaah 29:1.

Laba-laabista astaanta ah ee “Ari’eel” (magaalada Yerusaaalem) mar kale ayaa lagu cambaareeyey “hoog.” Dilidda allabaryada ee “sannadba sannadka ka dambeeya” waxay ka dhigan tahay fallaagowga sii kordhaya ee bilaabmay 1863. Aayadaha xiga waxay tilmaamayaan xukunka ku

dhici doona kaniisadda Adventist-ka ee Maalinta Toddobaad muddada qalalaasaha sharciga Axadda. Aayadda sagaalaad waxaa lagu aqoonsaday “yaab,” kaas oo adkaynaya doodda ku saabsan hab-raaca, isla markaana aqoonsanaya xaaladda fallaagowga ee Adventism-ka inay tahay qayb ka mid ah farriinta Qaylada Saqda Dhexe, taas oo iyaduna la xidhiidha malaa’igta labaad sida ay u matalayso laba-laabista “Ari’eel” ee aayadda kowaad.

Joogsada oo yaabba; qayliya, oo qayliya; way sakhraansan yihiin, laakiinse khamri kuma ay sakhraansana; way liicliicayaan, laakiinse cabbid xoog leh kuma ay liicliicayaan. Waayo, Rabbigu wuxuu idinku shubay ruuxa hurdo qoto dheer, oo indhihiinniina wuu xidhay; nebiyadiinna iyo taliyayaashiinna, wax arkiyayaashiinnana wuu daboolay. Oo aragtida kulligeed waxay idiin noqotay sidii erayada kitaab la shaabadeeyey, oo dadku u dhiibaan mid aqoon leh, iyagoo leh, Ka akhri kan, waan ku baryayaaye; markaasuu yidhaahdaa, Ma awoodo; waayo, waa la shaabadeeyey. Oo kitaabkiina waxaa loo dhiibaa kii aan aqoon lahayn, iyagoo leh, Ka akhri kan, waan ku baryayaaye; markaasuu yidhaahdaa, Anigu ma ihi mid aqoon leh. Sidaas daraaddeed Rabbigu wuxuu yidhi, Dadkanu afkooda ayay iigu soo dhowaadaan, bushimahoodana way igu maamuusaan, laakiinse qalbigoodu waa iga fogeeyeen, cabsidooda ay iga cabsadaanna waxaa lagu baray amar dadka ka yimid; sidaas daraaddeed, bal eega, waxaan sii wadi doonaa inaan dadkan ku dhex sameeyo shaqo yaab leh, oo ah shaqo yaab leh iyo cajib; waayo, xigmaddii kuwa xigmadda leh way baabbi’i doontaa, oo waxgarashadii kuwa miyirka lehna way qarsoomi doontaa. Ishacyaah 29:9–14.

“Dooddii” lagu diiwaangeliyey cutubka toddoba iyo labaatanaad, taas oo ka tarjumaysa doodda u dhexaysa hab-raaca runta ah iyo hab-raaca beenta ah, sakhraanimada ragga wax quudhsada ee Yerusaaalem u taliya waxaa lagu aqoonsaday indho-la’aan ka horjoogsata hoggaanka Adventism-ka inay fahmaan kitaabka la shaabadeeyey. Buugaagta Daanyeel iyo Muujintuba waa isla kitaabkaas, qaybta kitaabka ee la furo wax yar ka hor inta imtixaanku xidhminna waa Muujintii Ciise Masiix. Waxay ka kooban tahay halxidhaalaha “kan siddeedaad ee toddobada ka mid ah”. Waxaa lagu matalay “sirtii” Daanyeel loo siiyey inuu ku garto cutubka labaad. Waa “taariikhda qarsoon” ee Toddobada Onkod. Waa farriinta Islaamka ee “hoogga” saddexaad, iyo farriinta “Qayladii Habeenbadhka”.

Buugga keliya ee Daanyeel iyo Muujintii waxaa la siiyaa kuwii uu matalayey Golaha Sanhedriinka ee wakhtigii Masiixa, kuwaas oo astaan u ah nidaam hoggaamineed oo qirta inuu ilaaliyo oo difaaco runta Ilaah, hase ahaatee ugu dambayntii ka qayb qaata iskutallaabta lagu qodbo Runta. Nidaamka uu Golaha Sanhedriinku tusaale ahaan u taagan yahay waa nimanka quudhsiga badan ee Yerusaaalem xukuma. Iyaga ayaa la siiyaa buugga la shaabadeeyey, jawaabtooda lagu yaqaan ee sharaf leh, waxbartay, aqoonyahannimo lehna ee ku saabsan waxa buuggu ka dhigan yahayna waa inayan akhriyi karin, waayo waa la shaabadeeyey. Dabadeed adhiga loo tababaray inay raacaan oo keliya kuwa hoggaamiyeyaal ahaan loo kala soocay ayaa la siiyaa isla buuggaas, jawaabtooduna waa inay fahmi doonaan oo keliya haddii nimanka quudhsiga badan ee Yerusaaalem xukuma, Sanhedriinka maalmaha ugu dambeeya, ay u sheegaan waxa uu ka dhigan yahay.

Habraaca la siiyey William Miller, dabadeedna Future for America, waa calaamad-xuduudeed ka mid ah taariikhda waxsii sheegista. Waa calaamad-xuduudeed aqoonsanaysa su’aal imtixaan ah oo

nolosha iyo dhimashada khusaysa. Iyadoo aan la haysan habraaca saxda ah, farriinta roobka dambe waa “sida erayada buug la shaabadeeyey.” Iyadoo aan la haysan farriinta roobka dambe, waayo-aragnimada ay farriintaasu dhaliso suurtagal ma aha in la helo. Habraacaasina waa geeddi-socodka ah in sadar waxsii sheegis ah lagu dul keeno sadar kale oo waxsii sheegis ah, mar halkan Kitaabka ku jirta, marna halkaas Kitaabka ku jirta. Doodda ku saabsan habraaca waxay bilaabatay markii farriintii ugu horraysay la awoodsiiyey, labadaba taariikhaha bilowga iyo dhammaadka ee maalmaha ugu dambeeya.

Taariikhdiis bilowga ahayd ee dhaqdhaqaaqa Millerite, dooddu waxay bilaabatay Ogosto 11, 1840, waxaana lagu celiyey dhammaadka taariikhdaas xilligii dhaqdhaqaaqii Millerite ee Filadelfiya uu u gudbayey dhaqdhaqaaqii Millerite ee La’odikiya. Dooddu mar kale ayay ka bilaabatay taariikhda dhaqdhaqaaqa La’odikiya ee malaa’igta saddexaad Sebtembar 11, 2001, waxaana lagu celinayaa dhammaadka dhaqdhaqaaqa marka dhaqdhaqaaqa La’odikiya ee malaa’igta saddexaad uu u gudbayo dhaqdhaqaaqa Filadelfiya ee boqol iyo afar iyo afartan kun. Imtixaankii bilowga ahaa ee Millerites-ka, iyo imtixaankii dhammaadka ahaa ee Millerites-ka, imtixaankaas waxaa lagu matalay hab-raaca rasuulka Eliyaah. Ciise, isaga oo ah Alfa iyo Oomega, mar walba dhammaadka wuxuu ku muujiyaa bilowga.

Hab-raaca keenista sadarba sadar ayaa ah tan aynu imminka adeegsan doonno marka aynu maqaalka xiga ku guda jirno tixgelinta aynu siinayno Daniel cutubyada afraad iyo shanaad.

“Qofna ma hayo farriin run ah oo goyneysa wakhtiga Masiixu iman doono ama aanu iman doonin. Hubso in Ilaah aanu qofna siin amar uu ku yidhaahdo Masiixu wuxuu dib u dhigayaa imaatinkiisa shan sannadood, toban sannadood, ama labaatan sannadood. ‘Sidaas daraaddeed idinkuna diyaar ahaada; waayo, Saacadda aynu filaynin ayaa Wiilka Aadanahu imanayaa’ (Matthew 24:44). Tanu waa farriinteenna, waana isla farriinta ay saddexda malaa’igood ee dhaxda samada ku duulaya ku dhawaaqayaan. Hawsha hadda la qabanayaa waa tan ah in la dhawaaqo farriintan ugu dambaysa ee naxariista ah ee loo dirayo dunida dhacday. Nolol cusub ayaa samada ka imanaysa oo la wareegaysa dhammaan dadka Ilaah. Laakiin kala qaybsanaan ayaa kaniisadda iman doonta. Laba kooxood ayaa samaysmi doona. Sarreenka iyo haramaha waxay wada koraan ilaa goosashada.”

“Shaqadu waxay sii qoto dheeraan doontaa, waxaana ay sii noqon doontaa mid ka sii dhab ah ilaa dhammaadka wakhtiga. Oo kulli kuwa Ilaah la wada shaqeeya waxay si aad u daran ugu halgami doonaan rumaysadka mar qudha quduusiinta loo dhiibay. Lagama jeedin doono farriinta hadda taagan, taas oo durba dhulka ku iftiiminaysa ammaanteeda. Ma jiro wax istaahila in loogu diriro aan ka ahayn ammaanta Ilaah. Dhagaxa keliya ee taagnaan doona waa Dhagaxii Weligiis. Runta sida ay Ciise ku jirto ayaa ah magangalka maalmahan qaladka ah....”

“Waxsii sheegiddu waxay u socotay rumoobid, sadarba sadar. Inta aynu si ka sii adag ugu taagnaanno calanka farriinta malaa’igta saddexaad, ayaa aynu si ka sii cad u fahmi doonaa waxsii sheegidda Daanyeel; waayo Muujintii waa kaabista Daanyeel. Inta aynu si buuxda u aqbalno iftiinka uu Ruuxa Quduuska ahi ku soo bandhigay addoommada Ilaah ee quduus laga dhigay, ayaa runaha waxsii sheegiddii hore uga sii qoto dheeraan doonaan uguna sii adkaan doonaan, xataa sida carshiga daa’imka ah; waxayna inoo caddaan doontaa in nimankii Ilaah ay

hadleen iyagoo Ruuxa Quduuska ahi kaxeeyey. Dadku waa inay iyagu qudhoodu ku hoos jiraan saamaynta Ruuxa Quduuska ah si ay u fahmaan hadallada Ruuxu kaga hadlay nebiyada. Farriimahan waxaa la bixiyey, ma aha kuwii ku dhawaaqay waxsii sheegidyada darteed, ee annaga oo ku nool dhexda dhacdooyinka rumoobidooda.”

“Anigu ma dareemi lahayn inaan waxyaalahan soo bandhigi karo, haddii Rabbigu aanu i siin shaqadan aan qabto. Waxaa jira kuwo kale adiga mooyee, oo ka badan hal ama laba, kuwaas oo sidaada oo kale u malaynaya inay hayaan iftiin cusub, oo dhammaantoodna diyaar u ah inay dadka u soo bandhigaan. Laakiin Ilaah way ka farxin lahayd iyaga inay aqbalaan iftiinka hore loo bixiyey oo ay ku socdaan, oo rumaysadkoodana ku saleeyaan Qorniinka, kaas oo taageera mawqifyada ay dadka Ilaah haysteen sannado badan. Injiilka weligiis ah waa in wakiillo banii-aadam ah ku dhawaaqaan. Waa inaynu ku dhawaaqnaa farriimaha malaa’igaha ee lagu matalay inay ku duulayaan samada dhexdeeda, iyagoo sida digniintii ugu dambaysay ee loo dirayo dunida dhacday. Haddii aan naloo yeedhin inaan wax sii sheegno, waxaa naloo yeedhay inaan rumaysanno waxsii sheegyada, oo aan Ilaah kala shaqayno in iftiin la siiyo maanka dadka kale. Tani waa waxa annu isku dayayno inaan samayno.” Selected Messages, book 2, 113, 114.